

ks. Adam Czeponis

Mszał Rzymski

instrukcja obsługi

www.ddl.org.pl

2020

Zanim zaczniemy

Witaj!

Z pewnością chciałbyś rozpocząć swoją przygodę z obsługą Mszału. Gdy patrzysz na tę księgę, rzeczywiście może przerażać, ale nie martw się - pomogę Ci.

Nasz kurs podzielimy na trzy części. W pierwszej prześledzimy strukturę Mszy Świętej i wspólnie znajdziemy odpowiednie teksty w Mszału Rzymskim. W drugiej zajmujemy się Modlitwami Eucharystycznymi, a nasz kurs zakończymy zaglądając w te części tej Księgi, do których nie zagląda się zbyt często.

Zanim jednak otworzymy Mszał, przypomnijmy sobie strukturę Eucharystii oraz roku liturgicznego.

1. Obrzędy wstępne

Wejście
Pozdrowienie ołtarza
Znak Krzyża
Pozdrowienie ludu
Akt pokuty
Panie, zmiłuj się nad nami
Chwała na wysokości Bogu
Kolekta

2. Liturgia Słowa

I czytanie
Psalm responsoryjny
II czytanie
(Sekwencja)
Aklamacja przed Ewangelią
Ewangelia
Homilia
Wyznanie wiary
Modlitwa powszechna

3. Liturgia eucharystyczna

Przygotowanie darów

- Procesja z darami
- Obmycie rąk
- Wezwanie do modlitwy i modlitwa nad darami

Modlitwa eucharystyczna

- Dialog przed prefacją
- Prefacja
- Aklamacja Święty
- ew. Wspomnienie tajemnicy dnia
- Epikleza konsekracyjna
- Opowiadanie o ustanowieniu i konsekracja
- Aklamacja po przeistoczeniu
- Anamneza
- Epikleza komunijna
- Modlitwy wstawiennicze
- Doksologia końcowa

Obrzędy komunii

• Modlitwa Pańska
• Embolizm
Obrzęd pokoju
Baranku Boży
Komunia Święta
Modlitwa po komunii

4. Obrzęd zakończenia

Pozdrowienie i błogosławieństwo kapłańskie
Rozesłanie

Część I Na dobry początek

Zwyczajowo zaczęlibyśmy od struktury tej księgi, ale zrobimy inaczej – pokażę, w mojej ocenie, łatwiejszą metodę. Każdy Mszał Rzymski powinien mieć zakładki (chyba, że ktoś je urwał) oraz wstążeczki. **Wstążeczki** są po to, aby zaznaczać zmienne teksty Mszy Świętej. **Zakładki** zaś pomagają nam dojść do tekstów stałych.

Moja metoda nauki polega na tym, że zaczniemy omawiać strukturę Mszału, po kolei omawiając Mszę Świętą. A więc - otwórz pierwszą zakładkę (strona 2*). Od tej strony rozpoczyna się Eucharystia.

Idąc po kolei stronami, mamy:

- Znak krzyża,
- Pozdrowienie wiernych (do wyboru – 5 zarezerwowanych dla kapłana i 1 dla biskupa),
- Akt pokuty (w sumie są 4 rodzaje, ale na razie popatrzmy na te 3):
 - I Forma: Spowiedź powszechna, „Spowiadam się Bogu wszechmogącemu...”,
 - II Forma: Dialogowana, „Zmiłuj się nad nami, Panie”,
 - III Forma: Tropy, np. „Panie, który zostałeś posłany...” – jest wiele wersji, a ponadto można stworzyć swoją.

OBRZĘDY MSZY ŚWIĘTEJ Z LUDEM OBRZĘDY WSTĘPNE WEJŚCIE Gdy lud się zgromadzi, kapłan z usługującymi, ubrani w szaty liturgiczne, udają się do ołtarza w następującym porządku: a) ministrant z dymiącą kadzielnicą, jeśli się stosuje okadzenia b) ministranci niosący świeczniki z płonącymi świecami, a pomiędzy nimi inny ministrant z krzyżem, jeśli wymagają tego okoliczności c) akolici oraz inni ministranci d) lektor, który może nieść księgę Ewangelii e) kapłan Jeśli się używa kadzidła, kapłan nakłada je do kadzielnicy przed wyruszeniem procesji. W czasie procesji wykonuje się antyfonę na wejście albo śpiewa się odpowiednią pieśń. Po przybyciu do ołtarza kapłan i usługujący oddają mu należną cześć przez głęboki pokłon. Jeżeli w prezbiterium jest tabernakulum z Najśw. Sakramentem, przyklękają. Krzyż, jeśli go niesiono w procesji, umieszcza się przy ołtarzu lub w innym stosownym miejscu. Natomiast świeczniki, które nieśli ministranci, stawia się w pobliżu ołtarza. Księgę Ewangelii kładzie się na ołtarzu. Kapłan podchodzi do ołtarza i całuje go na znak czci. Następnie może okadzić ołtarz, obchodząc go dookoła. Potem kapłan udaje się na miejsce przewodniczenia. Po skończeniu śpiewu na wejście, kapłan i wierni stojąc czynią znak krzyża. Kapłan mówi: W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Lud odpowiada: Amen.
--

Obrzędy wstępne 5* AKT POKUTY FORMA PIERWSZA Kapłan wzywa wiernych do pokuty: Uznajmy przed Bogiem, że jesteśmy grzeszni, abyśmy mogli z czystym sercem złożyć Najświętszą Ofiarę. Kapłan może się posłużyć innymi słowami. Po krótkim milczeniu wszyscy razem odmawiają wyznanie grzechów: Spowiadam się Bogu wszechmogącemu * i wam, bracia i siostry, * że bardzo zgrzeszyłem * myślą, mową, uczynkiem, i zaniedbaniem: Bijąc się w piersi mówią: moja wina, moja wina, moja bardzo wielka wina. Dalej mówią: Przeto błagam Najświętszą Maryję, zawsze Dziewicę, * wszystkich Aniołów i Świętych, * i was, bracia i siostry, * o modlitwę za mnie * do Pana Boga naszego. Kapłan prosi o odpuszczenie grzechów: Niech się zmiłuje nad nami Bóg wszechmogący * i odpuściwszy nam grzechy * doprowadzi nas do życia wiecznego. Lud odpowiada: Amen.

- Na stronie 11* mamy *Panie, zmiłuj się nad nami* oraz hymn *Chwała na wysokości Bogu*.

To jest początek Mszy Świętej – jak widzisz, na razie nic trudnego. Ważne jest to, żeby na wstępie wyjaśnić pewną sprawę. Wezwanie do Chrystusa Pana: „Panie, zmiłuj się nad nami” śpiewa (recytuje) się tylko wtedy, kiedy jest używana pierwsza lub druga forma aktu pokuty, a hymn *Gloria* śpiewa (recytuje) się w święta i uroczystości.

No dobrze, na samym dole strony 11* pojawia się słowo *kolekta*, która rozpoczyna się słowami: „Módlmy się”. Hymn... i co dalej? Teraz zaczną się schody....

Ta modlitwa, którą teraz odmawia kapłan, należy do tekstów zmiennych – przyda nam się w tym momencie wstążeczka. Tylko pytanie - co nią zaznaczyć?

Musimy zajrzeć do początku tej księgi oraz od mniej więcej $\frac{3}{4}$ jej objętości. Kiedy otwieramy Mszał Rzymski od początku, najpierw trafiamy na dokument: *Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* – warto sobie poczytać w wolnej chwili. Przekładając wiele kartek, trafimy na kalendarz (może to być dla nas pomoc na przyszłość), ale idziemy dalej. Mamy Msze roku liturgicznego. Tutaj są teksty potrzebne nam teksty, ułożone według kalendarza liturgicznego: Okres Adwentu, Okres Bożego Narodzenia, Okres Wielkiego Postu,

6	Okres Adwentu
CZWARTEK PIERWSZEGO TYGODNIA ADWENTU	
ANTYFONA NA WEJŚCIE	Por. Ps 119(118), 151-152
Jesteś blisko, o Panie, * i wszystkie Twoje przykazania są prawdą. * Od dawna wiem ze słów Twoich, * że Ty trwasz na wieki.	
KOLEKTA	
Boże, nasz Ojciec, okaż swoją potęgę i wspieraj nas wielką mocą, † niech Twoje miłosierdzie przyspieszy zbawienie, * które powstrzymują nasze grzechy. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa Twojego Syna, † który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg przez wszystkie wieki wieków.	
MODLITWA NAD DARAMI	
Panie, nasz Boże, przyjmij te dary, które otrzymaliśmy dzięki Twojej dobroci, † Ty nam je dałeś, abyśmy mogli odprawiać eucharystyczną Ofiarę, * spraw, aby ona stała się dla nas zadatkiem wiecznego zbawienia. Przez Chrystusa, Pana naszego.	
I prefacja adwentowa, nr 1.	
ANTYFONA NA KOMUNIE	Tł 2, 12-13
Żyjmy na tym świecie sprawiedliwie i pobożnie, * oczekując spełnienia się naszej nadziei * i objawienia się chwały wielkiego Boga.	

Następują wezwanie do pokuty:	6 maja
K. Panie, zmiłuj się nad nami.	ŚWIĘTYCH APOSTOŁÓW FILIPA I JAKUBA
W. Panie, zmiłuj się nad nami.	Święto
K. Chryste, zmiłuj się nad nami.	Św. Filip podobnie jak święci Piotr i Andrzej, pochodził z Betsaidy i jak oni był uczniem św. Jan Chrzciciela, a potem został uczniem Chrystusa. To on prosił Jezusa podczas Ostatniej Wieczerzy „Panie, pokaz nam Ojca” i usłyszał odpowiedź: „Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca” (J 14, 8-9).
W. Chryste, zmiłuj się nad nami.	Św. Jakub Młodszy, syn Alfeusza, według tradycji był krewnym Chrystusa Pana, zwierzchnikiem Kościoła jerozolimskiego i autorem listu powszechnego, wchodzącego do kanonu Pisma świętego. Odegrał wybitną rolę w czasie tzw. soboru jerozolimskiego (Dz 15, 13 nn). Ponosił śmierć męczeńską w 62 r.
K. Panie, zmiłuj się nad nami.	
W. Panie, zmiłuj się nad nami.	
HYMN	ANTYFONA NA WEJŚCIE
Jeżeli jest to pierwszy dzień...	Bóg z miłości wybrał świętych apostołów Filipa i Jakuba * i dał im wieczną chwałę. (O. W. Alleluja.)
Bogu. Hymn...	Odmawia się Chwała na wysokości.
Chwała na wysokości...	KOLEKTA
dobrej woli...	Boże, Ty co roku pozwalasz nam przeżywać radość ze święta apostołów Filipa i Jakuba, † za ich wstawianiem daj nam udział w męce i zmartwychwstaniu Twojego Syna, * Ojciec wsz...
bimy Cię...	abyśmy mogli oglądać Twoją chwałę. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, † który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg, przez wszystkie wieki wieków.
wielka jest...	dzisz grzechy świata, przyjmij ofiarę naszą, * który siedzisz po prawicy Ojca, * zmiłuj się nad nami. * Albowiem tylko Tyś jest święty * Tylko Tyś jest Panem. * Tylko Tyś Najwyższy, Jezu Chryste. * Z Duchem Świętym w chwale Boga Ojca. * Amen.
Ojciec wsz...	KOLEKTA
Chryste. *	Po skończeniu hymnu kapłan ze złożonymi rękami mówi:
Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, †	Módlmy się.
który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, *	
Bóg, przez wszystkie wieki wieków.	

Triduum Paschalne, Okres Wielkanocny oraz Okres Zwykły. W tych tekstach mamy kolekty – czyli to, czego szukamy. Trzeba tylko ustawić na właściwy, przeżywany przez nas, dzień liturgiczny.

Może zdarzyć się taka sytuacja, że obchodzimy uroczystość, święto, wspomnienie, które ma konkretną datę. Jak już wspomniałem, otwierając Mszał Rzymski na mniej więcej $\frac{3}{4}$ objętości księgi (prościej będzie, jeśli złapiemy ostatnią zakładkę i przełożymy parę kartek dalej), trafiamy na *Msze własne o świętych* ułożone według kalendarza. Tutaj też są teksty, które nas

6 NIEDZIELA WIELKANOCNA

ANTYFONA NA WEJŚCIE

Por. Iz 48, 20

Głoście radosną nowinę, * niech będzie słyszana, * po krańce ziemi rozprowadzajcie, * że Pan wyzwolił swój naród. * Alleluja.

Odmawia się Chwała na wysokości.

KOLEKTA

Wszchemogący Boże, spraw, abyśmy w tych radosnych dniach gorliwie oddawali cześć Chrystusowi zmartwychwstałemu; † niech misterium paschalne, które wspominamy, * przemienia nasze życie. Przez naszego Pana Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, † który z Tobą żyje i króluje w jedności Ducha Świętego, * Bóg, przez wszystkie wieki wieków.

Odmawia się Wierze.

MODLITWA NAD DARAMI

Panie, nasz Boże, niech wzniosą się do Ciebie nasze modlitwy i dary ofiarne, † oczyść nasze dusze, * abyśmy godnie uczestniczyli w Sakramentach, które są darem Twojej ojcowskiej miłości. Przez Chrystusa, Pana naszego.

1 – 5 prefacja wielkanocna, nr 20 – 24.

ANTYFONA NA KOMUNIE

J 14, 15-16

Jeżeli Mnie miłujecie, * będziecie zachowywać moje przykazania. * Ja zaś będę prosił Ojca, * a On wam da innego Pocieszyciela, * aby z wami był na zawsze. * Alleluja.

LITURGIA SŁOWA

Lektor udaje się na ambonę i odczytuje pierwsze czytanie, którego wszyscy słuchają siedząc. Aby zaznaczyć koniec czytania, lektor dodaje:

Oto słowo Boże.

Wszyscy odpowiadają:

Bogu niech będą dzięki.

Psalmista, czyli kantor śpiewa lub recytuje psalm, a wszyscy powtarzają refren.

Następnie, jeżeli jest drugie czytanie, lektor je odczytuje z ambony, jak poprzednio.

Lektor zaznacza koniec czytania słowami:

Oto słowo Boże.

Wszyscy odpowiadają:

Bogu niech będą dzięki.

Następuje Alleluja lub inny śpiew przed Ewangelią. Szczegółowe przepisy o śpiewach między czytaniem podano w Ogólnym wprowadzeniu, nr 37 – 39. W tym czasie kapłan stojąc nakłada kadzidło, jeżeli się go używa, po czym diakon, który ma głosić Ewangelię, pochylony przed kapłanem prosi o błogosławieństwo mówiąc półgłosem:

Pobłogosław mnie, ojcze.

Kapłan półgłosem mówi:

Niech Pan będzie w sercu twoim i na twoich ustach, abyś godnie głosił Jego Ewangelię, w imię Ojca i Syna, ✠ i Ducha Świętego.

Diakon odpowiada:

Amen.

Jeżeli nie ma diakona, kapłan pochylony przed ołtarzem mówi cicho:

Wszchemogący Boże, oczyść serce i usta moje, abym godnie głosił Twoją świętą Ewangelię.

mamy informację o Modlitwie Powszechnej. Na stronie 15* znajdziemy liturgię eucharystyczną – widzimy, że jest druga zakładka, jako pomoc w odnalezieniu się.

Jesteśmy w momencie, w którym ministrant znosi kielich na ołtarz, rozkłada go, a następnie kapłan podchodzi o ołtarza. Odmawia modlitwy na stronach 15*,16*, a całość kończy wezwaniem, po którym następuje *modlitwa nad darami* – znajduje się ona w znanym już nam formularzu Mszy Świętej – **teksty zmienne**.

Pod modlitwą nad darami w Mszale Rzymskim, na czerwono wskazano właściwą prefację (nazwa oraz

interesują – zaznaczone są u góry numerem stron oraz „,”. Kiedy przekartkujemy dalej Mszał Rzymski, trafiamy na *Msze wspólne* – zaznaczone są u góry numerem stron oraz „,”. Tam szukamy formularza Eucharystii, gdy własnego tekstu nie ma dane wspomnienie, święto lub uroczystość, Msze obrzędowe - przy udzielaniu sakramentów lub sakramentaliów, Msze i modlitwy w różnych potrzebach, Msze wotywnie, Msze za zmarłych.

Mogło nam się już trochę namieszać, ale dzięki temu wiemy, gdzie szukać tekstów zmiennych. Jeśli nie mamy jeszcze przekonania, jaki formularz powinien być dzisiaj na Mszy, czy może jest święto, uroczystość czy wspomnienie, zawsze warto zajrzeć do kalendarza liturgicznego.

Dobrze, dobraliśmy odpowiednią kolektę, i co dalej? Wracamy tam, gdzie zakończyliśmy, czyli na 11* (kilka stron po pierwszej zakładce). Obracamy stronę dalej. Rozpoczyna się liturgia Słowa. Przeważnie w tym momencie Mszał jest niepotrzebny - akcja dzieje się przy ambonie. Po homilii następuje wyznanie wiary (tylko w uroczystości) – strona 13*. Przewracamy kartkę,

LITURGIA EUCHARYSTYCZNA

PRZYGOTOWANIE DARÓW

Po liturgii słowa rozpoczyna się śpiew na przygotowanie darów. W tym czasie ministranci umieszczają na ołtarzu korporał (palkę), purifikator, kielich i mszał.

Wypada, aby wierni zaznaczyli swój udział w ofierze, przynosząc albo chleb i wino potrzebne do sprawowania Eucharystii, albo inne dary na potrzeby kościoła i ubogich. Ofiary wiernych może przyjmować kapłan przy pomocy ministrantów. Składa się je w odpowiednim miejscu. Natomiast chleb i wino przeznaczone do sprawowania Eucharystii znosi się na ołtarz. Przyjmuje się także pieniądze lub inne dary na rzecz ubogich lub na potrzeby kościoła, przyniesione przez wiernych lub zebrane w kościele, dlatego dary te składa się w odpowiednim miejscu w prezbiterium, lecz poza ołtarzem.

Kapłan stojąc przy ołtarzu bierze patenę z chlebem, unosi ją nieco nad ołtarzem i mówi cicho:

Błogosławiony jesteś, Panie Boże wszechświata, * bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy chleb, * który jest owocem ziemi i pracy rąk ludzkich; * Tobie go przynosimy, * aby stał się dla nas chlebem życia.

Następnie składa patenę z chlebem na korporale.

Jeżeli nie wykonuje się śpiewu, kapłan może odmówić te słowa głośno; wtedy wszyscy odpowiadają:

Błogosławiony jesteś, Boże, teraz i na wieki.

Diakon lub kapłan wlewa wino i nieco wody do kielicha, mówiąc:

Przez to misterium wody i wina * daj nam, Boże, udział w bóstwie Chrystusa, * który przyjął nasze człowieczeństwo.

Potem kapłan bierze kielich, unosi go nieco nad ołtarzem i mówi cicho:

Błogosławiony jesteś, Panie Boże wszechświata, * bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy wino, * które jest owocem winnego krzewu i pracy rąk ludzkich; * Tobie je przynosimy, * aby stało się dla nas napojem duchowym.

Następnie stawia kielich na korporale.

numer). Od strony 19* do 301*, czyli zaraz po drugiej zakładce w Mszały, odnajdziemy właśnie prefacje. Przekładając kartki, widzimy poszczególne prefacje – nazwa + numer - czyli to, czego szukamy. Najpierw umieszczone są prefacje recytowane, następnie śpiewane – ustawiamy wstążeczką na właściwej. W sumie jest ich 90 recytowanych, oraz 97 śpiewanych, reszta znajduje się poszczególnych Modlitwach Eucharystycznych – o tym, w drugiej części kursu. W przypadku okresu zwykłego, korzystamy z prefacji na okres zwykły.

Po prefacji następuje Modlitwa Eucharystyczna. Jest ich 10 do wyboru (każda powinna być zaznaczona osobną zakładką). Kryteria, według których powinny być dobierane, zostaną omówione w następnej części kursu. Na początek przejrzyj najprostszą - II Modlitwę Eucharystyczną (str. 313*), która, tak jak I i III, może być zawsze dobierana – choć są też do nich konkretne wskazania. W tej chwili budowę Modlitwy Eucharystycznej nie będziemy się zajmowali – o tym, następnym razem. Na razie popatrz, poczytaj i przekartkuj. Każda Modlitwa Eucharystyczna kończy się *doksologią* („Przez Chrystusa z Chrystusem i w Chrystusie”).

DRUGA MODLITWA EUCHARYSTYCZNA	Druga Modlitwa eucharystyczna 313*	Druga Modlitwa eucharystyczna 319*
K. Pan z nami. W. I z duchem twoim. K. W górę serca. W. Wznosimy je do Pana. K. Dzięki składamy Panu Bogu naszemu. W. Godne to i sprawiedliwe. Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, * słusne i zbawienne, * abyśmy Tobie, Ojczyści, * zawsze i wszędzie składali dziękczynienie * przez umiłowanego Syna Twojego, Jezusa Chrystusa. On jest Słowem Twoim, * przez które wszystko stworzyłeś. * Jego nam zesłałeś jako Zbawiciela i Odkupiciela, * który stał się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego * i narodził się z Dziewicy. * On spełniając Twoją wolę, * nabył dla Ciebie lud święty, * gdy wyciągnął swoje ręce na krzyżu, * aby śmierć pokonać i objawić moc Zmartwychwstania. Dlatego z Aniołami i wszystkimi Świętymi * głosimy Twoją chwałę, razem, z nimi wołając: Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów. * Pełne są niebios i ziemia chwały Twojej. * Hosanna na wysokości. * Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. * Hosanna na wysokości. <i>Melodia prefacji nr 41 s. 188*</i>	<i>Kapłan z rozłożonymi rękami mówi:</i> GC Zaprawdę, święty jesteś, Boże, * źródło wszelkiej świętości. WSPOMNIENIE TAJEMNICY DNIA W NIEDZIELE Odmawia się w niedziele, w które nie wypada inne wspomnienie: Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczyste obchodzimy pierwszy dzień tygodnia, * w którym Jezus Chrystus zmartwychwstał * i zesłał na Apostołów Ducha Świętego. * Przez Chrystusa prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: W URODZYSTOŚĆ NARODZENIA PAŃSKIEGO I PRZEZ OKTAWE Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczyste obchodzimy (świętą noc) święty dzień, * (w której) w którym * Najświętsza Maryja Dziewica wydała na świat Zbawiciela. * Przez Niego prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: W URODZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczyste obchodzimy święty dzień, * w którym Twój Syn Jednorodzony * równy Tobie w wiecznej chwale, * ukazał się nam jako prawdziwy człowiek. * Przez Niego prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: W CZASIE MSZY WIECZERZY PAŃSKIEJ Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczyste obchodzimy święty dzień, * w którym nasz Pan, Jezus Chrystus, został za nas wydany. * Przez Niego	W Mszach ofiarowanych za zmarłych można dodać: 2K Pamiętaj o Twoim słudze N., którego * (Twojej służebnicy N., która) * (dzisiaj) z tego świata wezwałeś do siebie. * Spraw, aby ten, który (ta, która) przez chrzest * został(a) włączony (włączona) w śmierć Twojego Syna, * miał(a) również udział w Jego zmartwychwstaniu. 2K Pamiętaj także o naszych zmarłych braciach i siostrach, * którzy zasnęli z nadzieją zmartwychwstania. * i o wszystkich, którzy w Twojej łasce odeszli z tego świata. * Dopuść ich do oglądania Twojej światłości. * Prosimy Cię, zmiłuj się nad nami wszystkimi * i daj nam udział w życiu wiecznym * z Najświętszą Bogurodnicą Dziewicą Maryją, * ze świętymi Apostołami, * (ze świętym N.) Wymienia się imię świętego z data lub patrona i wszystkimi świętymi, * którzy w ciągu wieków podobali się Tobie, * abyśmy z nimi wychwalali Ciebie składa ręce przez Twojego Syna, Jezusa Chrystusa. <i>Kapłan bierze patenę z hostią oraz kielich i podnosi je w górę:</i> WK Przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie, * Tobie, Boże, Ojczyści wszechmogący, * w jedności Ducha Świętego, * wszelka cześć i chwała, * przez wszystkie wieki wieków. Lud odpowiada: Amen. Gdy lud odpowie: Amen, kapłan stawia patenę i kielich na ołtarzu.

Idźmy dalej. Otwieramy teraz czwartą zakładkę od dołu (lub stronę 367*). Widzimy na samym dole śpiewaną wersję doksologii. Otwierając Mszał na następnej stronie, dostrzegamy obrzędy Komunii i przewracamy kartki po kolei.

Tak więc, mamy:

- Wstęp do Modlitwy Pańskiej (8 rodzajów dostosowanych do okresów lub liturgii z chrztem dziecka),
- Modlitwa Pańska,
- Embolizm („Wybaw nas, Panie...”),
- Wprowadzenie do znaku pokoju (5 rodzajów zależnych od okresu liturgicznego),
- Znak pokoju,
- Śpiew Baranku Boży + towarzyszące temu gesty i słowa kapłana,
- Komunia Święta,
- Modlitwa kapłana przy puryfikacji (czyszczeniu) kielicha.

Na stronie 377* znajdujemy Obrzędy Zakończenia. Zanim do nich przejdziemy, potrzebujemy jeszcze Modlitwy po komunii, bo przecież na stronie 376* widzimy słowa „Módlmy się...”. Znowu udajemy się do już poznanych przez nas tekstów zmiennych i tam odnajdujemy Modlitwę po komunii. Na koniec wracamy na stronę 377* i tak oto, błogosławieństwem kończymy Mszę Świętą. Przekartkowując dalej, na stronie 381* mamy różne formy uroczystych błogosławieństw.

OBRZĘDY KOMUNII

Kapłan ze złożonymi rękami mówi:
Pouczeni przez Zbawiciela i posłuszni Jego słowom, ośmielamy się mówić:

Po-u-cze-ni przez Zba-wi-cie-la i po-słu-szni Je-go sło-wom,
o-śmie-la-my się mó-wić:

INNE WPROWADZENIA DO WYBORU

W ADWENCIE
Bóg nas tak umiłował, że zesłał nam swojego Syna, jako Zbawiciela, dlatego ośmielamy się mówić:

Bóg nas tak u-mi-ło-wał, że ze-słał nam swo-je-go Sy-na, ja-ko
Zba-wi-cie-la, dla-te-go o-śmie-la-my się mó-wić:

W OKRESIE NARODZENIA PAŃSKIEGO
Syn Boży stał się człowiekiem, abyśmy mogli stać się dziećmi Bożymi, dlatego, pełni wdzięczności, ośmielamy się mówić:

Syn Bo-ży stał się czo-lwie-kiem, a-byś-my mo-gli stać się

OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

Jezeli trzeba, można podać ludowi krótkie ogłoszenia.
Następnie kapłan zwrócony do ludu, rozkładając ręce mówi:
Pan z wami.
Lud odpowiada:
I z duchem Twoim.

K Pan z wa-mi. W I z du-chem Two-im.

Kapłan błogosławi lud mówiąc:
Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, * Ojciec i Syn, ✠ i Duch Święty.
Lud odpowiada:
Amen.

K Niech was bło-go-sła-wi Bóg wszech-mo-gą-cy, Oj-ciec
i Syn, ✠ i Duch Świę-ty. W A-men.

W niektórych dniach i okolicznościach tę formułę błogosławieństwa poprzedza zgodnie z przepisami inna, uroczysta formuła błogosławieństwa albo modlitwa nad ludem.
Potem diakon albo sam kapłan ze złożonymi rękami, zwrócony do ludu, mówi:
Idźcie w pokoju Chrystusa.

UROCZYSTE BŁOGOSŁAWIEŃSTWA

Kapłan może udzielić uroczystego błogosławieństwa na zakończenie Mszy, liturgii słowa, godziny kanonicznej albo na zakończenie obrzędów sakramentów. Diakon, albo, jeżeli go nie ma, sam kapłan, może skierować do wiernych wezwanie: Pochylcie głowy na błogosławieństwo, lub podobne. Następnie kapłan wyciąga ręce nad ludem i odmawia formuły błogosławieństwa, a wszyscy odpowiadają: Amen. Następuje formuła odesłania wiernych.

I. NA OKRESY ROKU KOŚCIELNEGO

1. W ADWENCIE
Wszchemogący i miłosierny Bóg daje wam łaskę, dzięki której z wiarą wspominacie pierwsze przyście Jego Syna † i oczekujecie Jego przyścia w chwale; * niech was oświeci światłem przychodzącego Zbawiciela i obdarzy swoim błogosławieństwem. W Amen.
Niech w tym życiu Bóg da wam stałość w wierze, † radość w nadziei * i gorliwość w pełnieniu uczynków miłości. W Amen.
Radujecie się z przyścia Odkupiciela w ludzkim ciele, † niech On da wam radość z udziału w życiu wiecznym, * gdy powtórnie przyjdzie w chwale. W Amen.
Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, * Ojciec i Syn, ✠ i Duch Święty. W Amen.

Zakończyliśmy pierwszą, podstawową, część kursu Mszału Rzymskiego. Powinienesz już potrafić ustawić odpowiednie strony. W drugiej części kursu zajmiemy się Modlitwami Eucharystycznymi, a w trzeciej - bardziej zaawansowanymi kwestiami.

Część II Modlitwy Eucharystyczne

W tej części kursu tak, jak to zastało zapowiedziane – zajrzemy do Modlitw Eucharystycznych. W obecnym Mszału Rzymskim jest ich dziesięć. Oczywiście na Eucharystię wybieramy jedną z nich. Rozpoczynają się one od strony 302* i są umiejscowione jedna po drugiej, aż do Obrzędów Komunii. Każdą Modlitwę Eucharystyczną przeanalizujemy osobno, omawiając przepisy wskazujące, kiedy powinna być wykorzystana. Zwrócimy także uwagę na pewne ciekawostki.

DRUGA MODLITWA EUCHARYSTYCZNA	
K. Pan z nami. W. I z duchem twoim. K. W górę serca. W. Wznosimy je do Pana. K. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu. W. Godne to i sprawiedliwe. Zaprawdę, godne to i sprawiedliwe, * słuszne i zbawienne, * abyśmy Tobie, Ojcie święty, * zawsze i wszędzie składali dziękczynienie * przez umiłowanego Syna Twojego, Jezusa Chrystusa. On jest Słowem Twoim, * przez które wszystko stworzyłeś. * Jego nam zesłałeś jako Zbawiciela i Odkupiciela, * który stał się człowiekiem za sprawą Ducha Świętego * i narodził się z Dziewicy. * On spełniając Twoją wolę, * nabył dla Ciebie lud święty, * gdy wyciągnął swoje ręce na krzyżu, * aby śmierć pokonać i objawić moc Zmartwychwstania. Dlatego z Aniołami i wszystkimi Świętymi * głosimy Twoją chwałę, razem, z nimi wołając: Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów. * Pełne są niebios i ziemia chwały Twojej. * Hosanna na wysokości. * Błogosławiony, który idzie w imię Pańskie. * Hosanna na wysokości. Melodia prefacji nr 41 s. 188*	
Kapłan z rozłożonymi rękami mówi: GC Zaprawdę, święty jesteś, Boże, * źródło wszelkiej świętości. WSPOMNIENIE TAJEMNICY DNIA W NIEDZIELE Odmawia się w niedzielę, w które nie wypada inne wspomnienie. Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczysto obchodzimy pierwszy dzień tygodnia, * w którym Jezus Chrystus zmartwychwstał * i zesłał na Apostołów Ducha Świętego. * Przez Chrystusa prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: W UROCZYSTOŚĆ NARODZENIA PAŃSKIEGO I PRZEZ OKTAWE Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczysto obchodzimy (świętą noc) święty dzień, * (w której) w którym * Najświętsza Maryja Dziewica wydała na świat Zbawiciela. * Przez Niego prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: W UROCZYSTOŚĆ OBJAWIENIA PAŃSKIEGO Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczysto obchodzimy święty dzień, * w którym Twój Syn Jednorodzony * równy Tobie w wiecznej chwale, * ukazał się nam jako prawdziwy człowiek. * Przez Niego prosimy Ciebie, wszechmogący Boże: Ukazuje ludowi kielich, stawia go na korporale i przyklęka. Następnie rozpoczyna jedną z aklamacji: AKLAMACJA PIERWSZA GC Oto wielka tajemnica wiary. Lud odpowiada: Głosimy śmierć Twoją, Panie Jezu, * wyznajemy Twoje zmartwychwstanie * i oczekujemy Twego przyjścia w chwale. AKLAMACJA DRUGA GC Wielka jest tajemnica naszej wiary. Lud odpowiada: Ile razy ten chleb spożywamy * i pijemy z tego kielicha * głosimy śmierć Twoją, Panie, * oczekując Twego przyjścia w chwale. AKLAMACJA TRZECIA GC Uwielbiamy tajemnicę wiary. Lud odpowiada: Panie, Ty nas wybawiłeś * przez krzyż i zmartwychwstanie swoje, * Ty jesteś Zbawicielem świata. AKLAMACJA CZWARTA GC Tajemnica wiary. Lud odpowiada: Chrystus umarł, * Chrystus zmartwychwstał, * Chrystus powróci.	

Zacznijmy jednak od ogólnej charakterystyki Modlitwy Eucharystycznej. na Posłużymy się przykładem II Modlitwy Eucharystycznej – znajdziesz ją na stronie 312*.

Każda Modlitwa Eucharystyczna, poza I, posiada swoją prefację. W poprzedniej części kursu widzieliśmy prefację przypisaną do formularza. Więc nasuwa się pytanie, czy powinniśmy stosować prefację własną, czy możemy wybrać inną? O tym napiszę później.

Na kolejnej stronie Modlitwy Eucharystycznej znajduje się wstęp i wspomnienie tajemnicy dnia (występuje tylko od I do III ME). Mamy tutaj, oprócz niedzieli, wspomnienie kilku ważnych uroczystości. Każdy kapłan po wstępie powinien odmówić to wspomnienie, jeżeli wypada któraś z niżej wymienionych uroczystości. Jeżeli nie, to pomija tę część i w przypadku II ME, przechodzi się od razu na stronę 316*.

Następnie mamy moment wzywania mocy Ducha Świętego i konsekrację (przemienienie chleba i wina w Ciało i Krew Chrystusa), oraz 4 aklamacje po przeistoczeniu - do wyboru.

Na następnej stronie widzimy wspomnienie wydarzeń zbawczych oraz modlitwy wstawiennicze. Ważne jest to, że w zależności od ME, mogą pojawić się specjalne „wstawki” na różne okresy liturgiczne,

Następnie z rozłożonymi rękami kapłan mówi:	
GC	Wspominając śmierć i zmartwychwstanie Twojego Syna, * ofiarujemy Tobie, Boże, Chleb życia i Kielich zbawienia * i dziękujemy, że nas wybrałeś, * abyśmy stali przed Tobą i Tobie służyli. Pokornie błagamy, * aby Duch Święty zjednoczył nas wszystkich, * przyjmujących Ciało i Krew Chrystusa.
IK	Pamiętaj, Boże, o Twoim Kościele na całej ziemi. * Spraw, aby lud Twój wzrastał w miłości * razem z naszym Papieżem N., * naszym Biskupem N. □ oraz całym duchowieństwem.
OD MSZY WIGILII PASCHALNEJ DO 2. NIEDZIELI WIELKANOCNEJ	
	Pamiętaj, Boże, o tych, * których odrodziłeś z wody i Ducha Świętego, * udzielając im odpuszczenia wszystkich grzechów.
W MSZY PRZY UDZIELANIU CHRZTU	
	Pamiętaj, Boże, o nowo ochrzczonych, * którzy dzisiaj przez chrzest (i bierzmowanie) * zostali włączeni do Twojego ludu, * aby z wiarą i odwagą * szli za Twoim Synem, Jezusem Chrystusem.
W MSZY PRZY UDZIELANIU BIERZMOWANIA	
	Pamiętaj, Boże, o tych, * których odrodziłeś przez chrzest * i umocniłeś darem Ducha Świętego, * i zachowaj w nich swoją łaskę.
W MSZY ZA NOWOŻEŃCÓW	
	Pamiętaj, Boże, o nowożeńcach N. i N. * Ty doprowadziłeś ich do dnia zaślubin, * (pozwól im cieszyć się upragnionym potomstwem i) * w swojej dobroci obdarz ich długim życiem.

sakramenty, które kapłan musi odczytać – są one zaznaczone charakterystyczną kresą. Jeżeli żadna wstawka nie pasuje do przeżywanej aktualnie liturgii – po prostu się je pomija.

Dobrze, mamy omówioną w sposób ogólny Modlitwę Eucharystyczną. Analizując poszczególne z nich, zobaczymy, że w budowie są praktycznie identyczne (z wyjątkiem I ME, ale o tym na końcu).

Przejdźmy teraz do kolejnych ME. Nie będziemy się już przyglądać dokładnie każdej z nich, ale

przedstawimy sobie ogólne przepisy dotyczące wyboru tych tekstów i zwrócimy uwagę na ciekawostki

II Modlitwa Eucharystyczna.

Zalecana jest w dni powszednie, ewentualnie w specjalnych okolicznościach. Chociaż posiada własną prefację, to można stosować do niej inne.

III Modlitwa Eucharystyczna.

Zalecana jest w niedziele i święta. Podobnie jak II ME, można ją stosować z każdą prefacją.

IV Modlitwa Eucharystyczna.

Posiada własną prefację, która nie może być zmieniona. Stąd też, tą ME można się posługiwać tylko w Mszach, które nie mają przydzielonej prefacji, a także w niedziele Okresu Zwykłego.

V Modlitwa Eucharystyczna.

Jest dosyć ciekawa, ponieważ jako jedyna posiada wersje A, B, C, D. Każda prefacja jest przyporządkowana do dalszej części tekstu ME. Nie można zatem zmieniać prefacji, co wiąże się z tym, że nie można jej wykorzystać w Mszach Świętych zawierających własną prefację. Ponadto, Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, podała, że może być wykorzystywana tylko z formularzami Mszy Świętej „Mszy w różnych potrzebach”.¹

I i II Modlitwa Eucharystyczna o Tajemnicy Pojednania.

Te ME można stosować w Mszach, które w szczególny sposób ukazują Tajemnicę Pojednania, a więc w Mszach Wielkiego Postu (również niedziele), o Krzyżu Świętym, o

¹ <https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TA/TAL/kkbids/anamnesis091.pdf>

pojednanie itp. Należy je odmówić z własną prefacją, chyba że inna prefacja ma jako temat pokutę i pojednanie.

I, II, III Modlitwa Eucharystyczna z udziałem dzieci.

Powinny być używane we Mszach, w których zdecydowaną większość stanowią dzieci. Biorąc pod uwagę treść, I jest przeznaczona dla najmłodszych dzieci, II - dla starszych, a III - dla najstarszych. Są one ogólnie podobne w budowie do pozostałych ME, ale posiadają też kilka innych elementów, które mają pomóc przeżywać dzieciom Mszę Świętą.

I Modlitwa Eucharystyczna.

PIERWSZA MODLITWA EUCHARYSTYCZNA CZYLI KANON RZYMSKI	
GC	Kapłan z rozłożonymi rękami mówi: Ojcze nieskończenie dobry, * pokornie Cię błagamy przez Jezusa Chrystusa, Twojego Syna, naszego Pana, * składa ręce i mówi: abyś przyjął robi jeden znak krzyża nad chlebem i kielichem, mówiąc: i pobłogosławił ✠ te święte dary ofiarne. * rozłożywszy ręce mówi: Składamy je Tobie przede wszystkim * za Twój święty Kościół powszechny, * razem z Twoim sługą, naszym Papieżem N. * i naszym biskupem N. ✠ oraz wszystkimi, którzy wiernie strzegą * wiary katolickiej i apostołskiej. * Obdarz swój Kościół pokojem i jednością, * otaczaj opieką i rządz nim na całej ziemi. WSPOMNIENIE ŻYJĄCYCH IK Pamiętaj, Boże, o swoich sługach i służebnicach N. i N., * Kapłan może głośno wymienić tych, za których szczególnie się modli. i o wszystkich tu zgromadzonych, * których wiara i oddanie są Ci znane. składa ręce i przez chwilę modli się w ciszy. W MSZY PRZY UDZIELANIU CHRZTU Pamiętaj, Boże, o swoich sługach i służebnicach N. i N., * (jeżeli okoliczności na to pozwalają, wymienia się imiona chrzestnych) którzy jako rodzice chrzestni * przedstawili Twoich

Najciekawsza na koniec. Zaleca się ją we wspomnienia Apostołów i świętych, których imiona są wspomniane w tekście Modlitwy, a także w uroczystości, kiedy można wykorzystać specjalnie przygotowane „wstawki”. Jest również sugerowana na niedziele.

Ta Modlitwa Eucharystyczna w swojej strukturze jest dosyć specyficzna – dlatego pewnie rzadko stosowana. Tekst tej ME dzieli się na celebransą głównego i aż 4 koncelebransów, zawiera wiele pięknych gestów oraz momenty milczenia. Na samym początku zauważmy, że nie ma tam krótkiego wstępu i od razu

rozpoczyna się konsekracja.

Na poszczególnych stronach tej Modlitwy Eucharystycznej widzimy mnogość różnych „wstawek”, co może być przyczyną, że tak wielu kapłanów się jej boi i unika.

Na stronie 303* dostrzegamy pierwszą wstawkę w Mszy przy udzielaniu chrztu, następnie na stronach od 304* do 306*, pojawia nam się mała zagwozdka.

Następnie rozłożywszy ręce mówi: Za nich składamy Tobie tę Ofiarę uwielbienia, * a także oni ją składają * i wznoszą swoje modlitwy ku Tobie, * Bogu wiecznemu, żywemu i prawdziwemu, * za siebie oraz za wszystkich swoich bliskich, * aby dostąpić odkupienia dusz swoich * i osiągnąć zbawienie.	
WSPOMNIENIE ŚWIĘTYCH	
2K	✠ Zjednoczeni z całym Kościołem, * ze czcią wspominamy * najpierw pełną chwały Maryję, zawsze Dziewicę, * Matkę Boga i naszego Pana Jezusa Chrystusa, * a także świętego Józefa, * Oblubienicę Najświętszej Dziewicy, * oraz Twoich świętych Apostołów i Męczenników: * Piotra i Pawła, Andrzeja, * (Jakuba, Jana, Tomasza, * Jakuba, Filipa, Bartłomieja, * Mateusza Szymona i Tadeusza, * Linusa, Kleta, Klemensa, Sykstusa, * Korneliusza, Cypriana, Wawrzyńca, Chryzogona, * Jana i Pawła, Kosmę i Damiana) * i wszystkich Twoich Świętych. * Przez ich zasługi i modlitwy * otaczaj nas we wszystkim swoją przemożną opieką. * (Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.) WSPOMNIENIE TAJEMNICY DNIA W NIEDZIELE Odmawia się w niedziele, w które nie wypada inne wspomnienie. Zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczystość obchodzimy pierwszy dzień tygodnia, * w którym Jezus Chrystus zmartwychwstał * i zesłał na Apostołów Ducha Świętego, ♦ W UROCZYSTOŚĆ NARODZENIA PAŃSKIEGO I PRZEZ OKTAWĘ Zjednoczeni z całym Kościołem, * uroczystość obchodzimy (święta noc) święty dzień, * (w której) w którym Najświętsza

Widzimy, że tekst „wspomnienie świętych” powtarza się nam dwa razy. Jak zatem do tego podejść? Otóż, jeżeli nie ma wspomnienia tajemnicy dnia, kończymy na stronie 304*, przy tej czarnej kresce, a następnie przechodzimy od razu do strony 307*. Jeżeli występuje wspomnienie tajemnicy dnia, pomijamy wspomnienie świętych na stronie 304*, czytamy wspomnienie tajemnicy dnia i kończymy wspomnieniem świętych ze strony 306*.

GC	<i>Z rozłożonymi rękami mówi:</i> Boże, przyjmij łaskawie tę Ofiarę * od nas, sług Twoich * i całego ludu Twego. * Napelnij nasze życie swoim pokojem * zachowaj nas od wiecznego potępienia * i dołącz do grona swoich wybranych. <i>Sklada ręce.</i> (Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.) W MSZY WIGILII PASCHALNEJ DO 2 NIEDZIELI WIELKANOCNEJ Boże, przyjmij łaskawie tę Ofiarę * od nas, sług Twoich * i całego ludu Twego. * Składamy ją Tobie przede wszystkim za tych, * których odrodziłeś z wody i Ducha Świętego. * udzielając im odpuszczenia wszystkich grzechów. * Napelnij nasze życie swoim pokojem, * zachowaj nas od wiecznego potępienia * i dołącz do grona swoich wybranych. <i>Sklada ręce.</i> (Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.) W MSZY PRZY UDZIELANIU CHRZTU Boże, przyjmij łaskawie tę Ofiarę * od nas, sług Twoich * i całego ludu Twego. * Składamy ją Tobie także za tych, * których odrodziłeś z wody i Ducha Świętego, * udzielając im odpuszczenia wszystkich grzechów, * aby ich włączyć * w Mistyczne Ciało naszego Pana Jezusa Chrystusa. * Spraw, aby ich imiona * zostały zapisane w księdze życia. <i>Sklada ręce.</i> (Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.)
----	--

Na stronie 307* i 308* mamy znowu teksty do wyboru – w zależności od występowania danego okresu lub sakramentu. Jeżeli nic z poniższych nie występuje, wybieramy tekst standardowy. Dalej ME przebiega normalnie.

To koniec, jeżeli chodzi o Modlitwy Eucharystyczne. Mam nadzieję, że pomogłem chociaż trochę odnaleźć się w tych tekstach.

Część III o tym, gdzie nas jeszcze nie było

Przechodzimy do ostatniej, trzeciej części naszego kursu. Dzisiaj chcemy zajrzeć do miejsc w Mszały Rzymskim, do których jeszcze nie zaglądaliśmy. Tak naprawdę do pełni zostało już niewiele, dlatego ta część jest dość krótka. Zanim zaczniemy, chcę pokazać małą ciekawostkę.

MODLITWA NAD DARAMI

Panie, nasz Boże, przyjmij tę Ofiarę, którą Ci składamy na potwierdzenie świętego obrzędu małżeństwa, * i otaczaj swoją opieką związek zawarty za Twoją sprawą. Przez Chrystusa, Pana naszego.

1 – 3 prefacja na Msze za nowożeńców, nr 79 – 81.

W Modlitwach eucharystycznych 1 – 3, specjalne modlitwy wstawiennicze.

BŁOGOSŁAWIEŃSTWO NOWOŻEŃCÓW

Po „Ojcie nasz” kapłan opuściwszy embolizm „Wybaw nas”, zwraca się do nowożeńców i odmawia nad nimi niżej podane błogosławieństwo.

Jeśli jedno z małżonków albo oboje nie przystępują do Komunii świętej, w tekście wezwania do modlitwy można opuścić słowa: „przez sakrament Ciała i Krwi Chrystusa”.

W modlitwie „Boże, Ty swoją potęgą”, na której wstęp składają się trzy części: „Boże, Ty swoją potęgą”, „Boże, Ty uczyniłeś”, „Boże, z Twojej woli”, można opuścić dwie spośród nich, odmawiając tylko tę część, która odpowiada perykpie czytanej podczas liturgii słowa.

W ostatniej części modlitwy opuszcza się słowa ujęte w nawias, jeśli istnieją słuszne powody, np. gdy małżonkowie są w starszym wieku.

Kapłan mając ręce złożone, mówi:

Drodzy bracia i siostry, pokornie prosimy Boga, aby zesłał swoje błogosławieństwo na tych małżonków związanych świętym węzłem w Chrystusie i zjednoczył ich w prawdziwej miłości (przez sakrament Ciała i Krwi Chrystusa).

Wszyscy modlą się przez pewien czas w milczeniu.

Czasem będą spotykać nas liturgie, które są inne niż te, które do tej pory omawialiśmy. Jest to np. środa popielcowa, Triduum Paschalne, ale i te powszechniejsze, które występują częściej – chociażby Msza z zawarciem sakramentu małżeństwa.

W jaki sposób się nie pogubić? Z pomocą przychodzą nam rubryki, czyli czerwone komentarze.

Przygotowując się do danej liturgii, warto przeczytać te komentarze. Wtedy na pewno sobie

poradzimy!

A teraz przejdźmy do nieznanych nam obszarów:

Na stronie 378*, czyli zaraz po obrzędach zakończenia, mamy Obrzędy Mszy Świętej bez ludu (z jednym posługującym ministrantem). Można z ciekawości przejrzeć sobie ten obrzęd, bo okazuje się, że jest w nim kilka zmian w stosunku do Mszy Świętej z ludem.

Kiedy w Mszały Rzymskim przewertujemy wszystkie kartki dotyczące formularzy Mszy Świętych (chodzi o te, pochodzące z końcowej części księgi), dojdziemy do dodatku. Dodatek znajduje się dokładnie za stroną 250”. Nad nim pochylimy się teraz trochę dłużej. Strony dodatku są numerowane cyframi w nawiasie. Idąc od początku, widzimy:

- Obrzęd poświęcenia wody i pokropienia wiernych. Jest to, wspomniana w pierwszej części Kursu, czwarta forma aktu pokuty - aspersja.
- Na stronie (6), znajduje się upoważnienie do jednorazowego rozdawania Komunii świętej.

OBRZĘDY MSZY ŚWIĘTEJ BEZ LUDU

OBRZĘDY WSTĘPNE

Kapłan razem z ministrantem składa należny ukłon przed ołtarzem, a jeżeli jest Najświętszy Sakrament, przyklęka i zęga się mówiąc:

W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

Ministrant odpowiada:

Amen.

Kapłan, zwrócony do ministranta, pozdrawia go mówiąc:

Pan z wami.

Ministrant odpowiada:

I z duchem twoim.

Można użyć innych formuł pozdrowienia.

Kapłan i ministrant razem odmawiają wyznanie grzechów:

Spowiadam się Bogu wszechmogącemu * i tobie, bracie, * że bardzo zgrzeszyłem * myślą, mową, uczynkiem, i zaniedbaniem:

Bijąc się w piersi mówią:

moja wina, moja wina, moja bardzo wielka wina.

Dalej mówią:

Przeto błagam Najświętszą Maryję, zawsze Dziewicę, * wszystkich Aniołów i Świętych, * i ciebie, bracie * o modlitwę za mnie * do Pana Boga naszego.

Można użyć innych form aktu pokuty. Zaleca się to zwłaszcza wtedy, gdy odpowiada kobieta, albo gdy kapłan odprawia Mszę św. zupełnie sam.

- c) Od strony (7) mamy różne melodie mszalne. Ciekawą jest rzadko stosowana forma śpiewana konsekracji.
- d) Od strony (27) rozpoczynają się bardzo przydatny skorowidz, wykaz prefacji oraz spis treści Mszału Rzymskiego.
- e) Za spisem treści znajduje się formularz Mszy Świętej w języku łacińskim, oznaczany za pomocą cyfry i dwóch gwiazdek.

**OBRZĘD POŚWIĘCENIA WODY
I POKROPIENIA WIERNYCH**

1. Obrzęd poświęcenia wody i pokropienia nią wiernych może się odbywać we wszystkich kościołach i kaplicach podczas każdej Mszy niedziennej, choćby była odprawiana w sobotę wieczorem.

Obrzęd ten zastępuje akt pokuty przewidziany na początku Mszy.

2. Śpiew na wejściu wykonuje się jak zwykle. Po skończeniu śpiewu na wejście kapłan i wierni stojąc zegnają się, gdy kapłan mówi:

W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego

Wierni odpowiadają

Amen

Potem kapłan zwraca się do ludu i, rozkładając ręce, podrażnia go, mówiąc:

Miłość Boga Ojca, łaska naszego Pana Jezusa Chrystusa i dar jedności w Duchu Świętym niech będą z wami wszystkimi.

Wierni odpowiadają

I z duchem twoim.

Można użyć innego pozdrowienia.

Po pozdrowieniu wiernych kapłan stojąc przy krzyżu i mając przed sobą naczynie z wodą, która ma być poświęcona, zwrócony do ludu zachęca go do modlitwy słowami nżej podanymi lub podobnymi.

Pokornie prosimy Pana Boga, aby pobłogosławił tę wodę, którą będziemy pokropieni na pamiątkę naszego chrztu. Niech Bóg nam dopomaga, abyśmy byli wierni Duchowi Świętemu, którego otrzymaliśmy.

Po krótkiej ciszy celebrans, trzymając ręce złożone, mówi:

Wszchemogący, wieczny Boże. Ty chcesz, aby przez wodę, którą podtrzymuje życie i służę do oczyszczenia, także nasze dusze zostały oczyszczone i otrzymały zadek życia wiecznego.

**UPOWAŻNIENIE DO JEDNORAZOWEGO
ROZDAWANIA KOMUNII ŚWIĘTEJ**

1. Ordynariusze miejscowi mogą pozwolić poszczególnym kapłanom, aby w razie przewidzianej potrzeby upowładnili odpowiednią osobę, która jednocześnie będzie rozdawała Komunię św.

2. Jest rzeczą stosowną, aby osoba wyznaczona do jednorazowego rozdawania Komunii św. Otrzymała upoważnienie w sposób nżej opisany.

3. Gdy odbywa się łanienie Ciała, wyznaczony do rozdawania Komunii pochodzi do ołtarza i staje przed celebrantem. Po skończeniu „Branaku Boga” kapłan błogosławi go mówiąc:

Niech Bóg Cię * błogosławi, abys godnie rozdawał swoim braciom i siostrom Ciało Chrystusa.

Wyznaczony odpowiada:

Amen

3. Gdy kapłan przyjmie Najświętszy Sakrament, komunikuje szafarza, jeżeli on tego pragnie. Następnie podaje mu poszkę lub naczynie z komunią i razem z nim przystępuje do rozdawania Komunii wiernym.

DRUGA MODLITWA EUCHARYSTYCZNA

On to, gdy do-bro-wol-nie wy-dał się na mę-kę, wziął chleb

i dzie-ki To-bie skła-da-jąc, ha-mal i roz-da-wał swo-im

ucz-niom, mó-wiąc:

Bierz-cie i jedz-cie z te-go wszy-scy. To jest bo-wiem Cia-ło,

mo-je, któ-re za was bę-dzie wy-da-ne

Po-dob-nie po wie-cze-ry wziął kie-lich i po-now-nie dzie-ki

To-bie skła-da-jąc, po-dał swo-im ucz-niom, mó-wiąc:

Bierz-cie i pij-cie z nie-go wszy-scy. To jest bo-wiem kie-lich,

Który ma-jał na sta-nie i wie-cz-no-go prze-mia-ca- kład-za-za

ORDO MISSAE CUM POPULO

RITUS INITIALES

1. Populus congregatus, sacerdos cum ministris ad altare accedit, dum cantus ad introitum peragitur.

2. Cum ad altare pervenerit, facta cum ministris debita reverenda, osculo altare veneratur et, pro opportunitate, thud incensat. Postea cum ministris sedem petit.

Cantu ad introitum absolutu, sacerdos et fideles, stantes, signant se, dum sacerdos, ad populum conversus, dicit:

In nómine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti.

Populus respondet:

Amen.

2. Deinde sacerdos, manus extendens, populum salutatur, dicens:

Grátia Dómini nostri Iesu Christi, et caritas Dei, et comunicatio Sancti Spiritus sit cum ómnibus vobis.

vel:

Dóminus vobiscum. Episcopus dicit: Pax vobis.

Populus respondet:

Et cum spiritu tuo.

3. Sacerdos, vel diaconus vel alius minister idoneus, potest brevissimis verbis introducere fideles in Missam ihu dei.

Deinde sequitur actus poenitentialis. Sacerdos fideles invitat ad poenitentiam:

Frates, agnoscámus peccáta nostra, ut apti simus ad sacra mystéria celebránda.

Fit brevis pausa silentii. Postea omnes simul formulam confessionem:

Confíteor Deo omnipoténti et vobis, fratres, * quia peccávi nimis * cogitátione, verbo, opere et omissiõe:

SPIS TREŚCI:

DOKUMENTY WSTĘPNE

Dekret Przewodniczącego Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski	[5]
Dekret Kongregacji Kultu Bożego, zatwierdzający „Mszał rzymski dla dziecię polskiach”	[7]
Dekrety zatwierdzające łacińskie wydanie Mszału rzymskiego	[8]
Konstytucja Apostolska Papieża Pawła VI ogłaszająca Mszał rzymski	[11]
Ogólne wprowadzenie do Mszału rzymskiego	[14]
Wstęp	[19]
Rozdział I. Znaczenie i godność sprawowania Eucharystii	[19]
Rozdział II. Struktura, elementy i części Mszy świętej	[20]
I. Ogólna struktura Mszy	[20]
II. Różne elementy Mszy	[20]
III. Poszczególne części Mszy	[23]
Rozdział III. Zadania i funkcje w czasie Mszy świętej	[30]
I. Funkcje związane z wyzwaniami świętymi	[30]
II. Zadania i funkcje ludu Bożego	[31]
III. Szczegółowe funkcje liturgiczne	[31]
Rozdział IV. Różne formy odprawiania Mszy	[33]
I. Msza z ludem	[33]
II. Msza koncelebracyjna	[40]
III. Msza bez ludu	[45]
IV. Niekóre przepisy ogólne dotyczące wszystkich Mszy	[47]
Rozdział V. Urządzenie i wystój kościoła do sprawowania Eucharystii	[52]
I. Zasady ogólne	[52]
II. Przygotowanie kościoła do potrzeb zgromadzenia eucharystycznego	[52]
III. Prezbiterium	[53]
IV. Ołtarz	[53]
V. Wyposażenie ołtarza	[54]
VI. Siedzenie dla kapłana i ministrantów, czyli miejsce przewodniczenia	[54]
VII. Ambona, czyli miejsce głoszenia słowa Bożego	[54]
VIII. Miejsca przeznaczone dla wiernych	[54]
IX. Miejsce zespołu śpiewającego i organów lub instrumentów muzycznych	[55]
X. Przechowywanie Najświętszego Sakramentów	[55]
XI. Obrazy umieszczone w kościele jako przedmiot czci wiernych	[55]
XII. Utwory audio i w urządzeniu muzycznym	[55]

To tyle, jeżeli chodzi o Mszał Rzymski. Mam nadzieję, że przygotowany materiał pomógł Ci zgłębić tajemnice owej księgi.